

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ANTHONYHO MICHAELA COLLINSE
přednesené dne 15. prosince 2022¹

Spojené věci C-615/20 a C-671/20

**Prokuratura Okręgowa w Warszawie,
proti
YP a další (C-615/20),
M. M. (C-671/20),**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sądem Okręgowym w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Právní stát – Účinná právní ochrana v oblastech pokrytých unijním právem – Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Nezávislost soudců – Udělení souhlasu se zahájením trestního stíhání soudce a pozastavení výkonu funkce tohoto soudce z rozhodnutí Izby Dyscyplinarnej (kárného kolegia) Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu, Polsko) – Vnitrostátní soudy, které nemohou přezkoumávat legitimitu soudů ani posuzovat zákonnost jmenování soudců a soudní pravomoc vyplývající z takového jmenování – Přednost unijního práva – Povinnost loajální spolupráce – Zásady právní jistoty a překážky věci pravomocně rozsouzené“

Obsah

I.	Úvod	2
II.	Právní rámec – Polské právo	2
	A. Ústava	2
	B. Novelizovaný zákon o Nejvyšším soudu	4
	C. Novelizovaný zákon o organizaci obecných soudů	4
	D. Zákon o KRS	6
	E. Trestní řád	7

¹ – Původní jazyk: angličtina.

III. Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky	7
A. Věc C-615/20	7
B. Věc C-671/20	12
IV. Řízení před Soudním dvorem	15
V. Posouzení	15
A. Přípustnost	15
B. K věci samé	17
1. Úvodní poznámky	17
2. První, druhá a třetí otázka ve věci C-615/20	17
3. Druhá otázka ve věci C-671/20	22
4. Čtvrtá otázka ve věci C-615/20 a první, třetí a čtvrtá otázka ve věci C-671/20	24
VI. Závěry	27

I. Úvod

1. Tyto žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se opět týkají slučitelnosti některých aspektů nedávné reformy polského soudního systému s unijním právem. Týkají se souhlasu Izby Dyscyplinarnej (kárné kolegium) Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko)² k trestnímu stíhání soudce a k pozastavení výkonu funkce soudce, což tomuto soudci znemožňuje rozhodovat v některých trestních věcech, které mu byly přiděleny. Za tímto účelem předkládající soud³ žádá Soudní dvůr o výklad článku 2 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 47 Listiny základních práv Evropské unie⁴, jakož i zásad přednosti unijního práva, loajální spolupráce⁵ a právní jistoty. Pokud Soudní dvůr rozhodne, že kárné kolegium nemohlo z hlediska unijního práva tyto souhlasy platně udělit, předkládající soud se dotazuje, jaké důsledky má tento závěr pro složení soudu, u kterého je trestní řízení vedeno.

II. Právní rámec – Polské právo

A. Ústava

2. Článek 45 odst. 1 Konstytucje Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Polské republiky) stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho věc byla spravedlivě a veřejně projednána příslušným, nezávislým a nestranným soudem bez zbytečného odkladu.“

² – Dále jen „kárné kolegium“.

³ – Který je v obou věcech C-615/20 a C-671/20 stejný, ale zasedá v jiném složení.

⁴ – Dále jen „Listina“.

⁵ – Uvedené v čl. 4 odst. 3 SEU.

3. Článek 144 odst. 2 a 3 Ústavy Polské republiky stanoví:

„2. Úřední akty prezidenta republiky vyžadují pro svou platnost podpis předsedy Rady ministrů, který podepsáním aktu nese odpovědnost před Sejmem [(dolní komora polského parlamentu)].

3. Odstavec 2 se nepoužije v následujících případech:

[...]

(17) jmenování soudců;

[...]“

4. Článek 179 Ústavy Polské republiky zní takto:

„Soudce jmenuje prezident republiky na návrh [Krajowej Rady Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko; dále jen ‚KRS‘)] bez časového omezení.“

5. Podle čl. 180 odst. 1 Ústavy Polské republiky jsou soudci neodvolatelní.

6. Článek 181 Ústavy Polské republiky stanoví:

„Soudce může být trestně stíhán nebo zbaven osobní svobody pouze s předchozím souhlasem soudu stanoveným zákonem. Soudce nesmí být zadržen nebo zatčen, s výjimkou případu zadržení při spáchání trestného činu, pokud je jeho zadržení nezbytné k zajištění řádného průběhu řízení. O zadržení musí být neprodleně informován předseda místně příslušného soudu, který může nařídit okamžité propuštění zadržené osoby.“

7. Článek 187 Ústavy Polské republiky stanoví:

„1. [KRS] se skládá z:

- 1) prvního předsedy [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], ministra spravedlnosti, předsedy [Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud)] a osoby jmenované prezidentem republiky,
- 2) patnácti členů zvolených z řad soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], obecných soudů, správních soudů a vojenských soudů,
- 3) čtyř členů zvolených [Sejmem (Poslanecká sněmovna, Polsko)] z řad poslanců a dvou členů zvolených Senátem z řad senátorů.

[...]

3. Funkční období volených členů [KRS] trvá čtyři roky.

4. Organizační strukturu, oblasti činnosti a způsob práce [KRS], jakož i způsob volby jejích členů stanoví zákon.“

8. Článek 190 odst. 1 Ústavy Polské republiky stanoví:

„Rozhodnutí [Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud, Polsko)] jsou pro všechny závazná a konečná.“

B. Novelizovaný zákon o Nejvyšším soudu

9. Článek 27 odst. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, číslo 5) ve znění ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů, zákon o Nejvyšším soudu a některé další zákony) ze dne 20. prosince 2019 (Dz. U. z roku 2020, číslo 190; dále jen „novelizační zákon“) (dále jen „novelizovaný zákon o Nejvyšším soudu“) stanoví:

„Kárné kolegium rozhoduje:

[...]

1a) ve věcech týkajících se vyslovení souhlasu se zahájením trestního řízení proti soudcům, justičním čekatelům, státním zástupcům a asistentům státních zástupců nebo jejich umístění do vazby.

[...]“

C. Novelizovaný zákon o organizaci obecných soudů

10. Článek 41b ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů) ze dne 27. července 2001 (Dz. U. z roku 2001, částka 98, číslo 1070) stanoví:

„1. Orgánem příslušným k posouzení stížnosti nebo žádosti týkající se činnosti soudu je předseda soudu.

[...]

3. Orgánem příslušným k posouzení stížnosti na činnost předsedy sądu rejonowego (okresní soud) je předseda sądu okręgowego (krajský soud), orgánem příslušným k posouzení stížnosti na činnost předsedy sądu okręgowego (krajský soud) je předseda sądu apelacyjnego (odvolací soud) a orgánem příslušným k posouzení stížnosti na činnost předsedy sądu apelacyjnego (odvolací soud) je [KRS].“

11. Článek 42a tohoto zákona, ve znění novelizačního zákona (dále jen „novelizovaný zákon o organizaci obecných soudů“) zní následovně:

„1. V souvislosti s činností soudů nebo jejich orgánů není přípustné zpochybňovat legitimitu soudů, ústavních orgánů státu nebo orgánů pověřených přezkumem a ochranou práva.

2. Obecný soud nebo jiný orgán nemůže ověřovat nebo posuzovat zákonnost jmenování soudce nebo oprávnění vykonávat soudní funkce, které z tohoto jmenování vyplývá.“

12. Podle čl. 47a odst. 1 uvedeného zákona se věci přidělují soudcům a justičním čekatelům náhodně. Podle čl. 47b odst. 1 uvedeného zákona může ke změně složení soudu dojít pouze tehdy, pokud tento soud nemůže věc projednat v současném složení nebo pokud existuje trvalá překážka bránící projednání věci tímto soudem v současném složení. V takovém případě se na nové přidělení věci použijí ustanovení článku 47a. Článek 47b odst. 3 uvedeného zákona uvádí, že rozhodnutí o změně složení soudu přijímá předseda tohoto soudu nebo jím pověřený soudce.

13. Článek 80 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů stanoví:

„1. Soudce může být zatčen nebo proti němu může být vedeno trestní řízení pouze se souhlasem příslušného kárného soudu. Toto ustanovení se netýká zatčení při činu, pokud je toto zatčení nezbytné pro zajištění řádného průběhu řízení. Do přijetí rozhodnutí o souhlasu se zahájením trestního řízení proti soudci lze provádět pouze neodkladná opatření.

[...]

2c. Kárný soud přijme rozhodnutí o souhlasu se zahájením trestního řízení proti soudci, pokud je podezření proti němu dostatečně odůvodněné. V rozhodnutí se udělí souhlas se zahájením trestního řízení proti soudci a uvedou se důvody, na nichž je toto rozhodnutí založeno.

2d. Kárný soud přezkoumá žádost o udělení souhlasu se zahájením trestního řízení proti soudci do 14 dnů od jejího obdržení.“

14. Podle čl. 107 odst. 1 uvedeného zákona platí:

„Soudce je kárně odpovědný za porušení profesních povinností (kárná provinění), a to i v případech:

[...]

3) aktů zpochybňujících existenci pracovního poměru soudce, účinnost jmenování soudce nebo legitimitu ústavního orgánu Polské republiky;

[...]“

15. Článek 110 odst. 2a novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů stanoví:

„Kárný soud, v jehož obvodu vykonává svou funkci soudce, proti němuž je vedeno řízení, je místně příslušný k projednávání a rozhodování věcí uvedených v čl. 37 odst. 5 a v čl. 75 odst. 2 bodě 3. Ve věcech uvedených v článku 80 a článku 106zd je příslušným soudem v prvním stupni Sąd Najwyższy [(Nejvyšší soud)], který zasedá jako samosoudce kárného kolegia, a ve druhém stupni Sąd Najwyższy [(Nejvyšší soud)], který zasedá v tříčlenném senátu kárného kolegia.“

16. Článek 129 uvedeného zákona stanoví:

„1. Kárný soud může pozastavit výkon funkce soudce, proti kterému bylo zahájeno kárné řízení nebo byl podán návrh na zjištění nezpůsobilosti soudce vykonávat soudcovskou funkci, a také v případě vydání rozhodnutí o souhlasu s trestním stíháním soudce.

2. Pokud kárný soud přijme rozhodnutí, kterým udělí souhlas s trestním stíháním soudce za úmyslný trestný čin stíhaný z moci úřední, pozastaví soudci automaticky výkon funkce.

3. Kárný soud spolu s pozastavením výkonu funkce soudce sníží jeho odměnu o 25 % až 50 % po dobu pozastavení výkonu funkce; to neplatí v případě osob, proti kterým byl podán návrh na zjištění nezpůsobilosti soudce vykonávat soudcovskou funkci.

3a. Pokud kárný soud vydá rozhodnutí o souhlasu s vydáním soudce v důchodu k trestnímu stíhání za úmyslný trestný čin, který je státním zastupitelstvím stíhán z moci úřední, sníží jeho důchod o 25 % až 50 % po dobu trvání kárného řízení.

4. Pokud je kárné řízení zastaveno, nebo je-li vyneseno zprošťující rozhodnutí, provede se dorovnání všech složek odměny nebo důchodu do plné výše.“

D. Zákon o KRS

17. Podle článku 9a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Národní radě soudnictví) ze dne 12. května 2011 (Dz. U. z roku 2011, částka 126, číslo 714) ve znění ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 3) (dále jen „zákon o KRS“) platí:

„1. Sejm [dolní komora polského parlamentu] volí 15 členů [KRS] na společné čtyřleté funkční období z řad soudců Sądu Najwyższego [(Nejvyšší soud)], obecných soudů, správních soudů a vojenských soudů.

2. Při volbě podle odstavce 1 dolní komora Parlamentu v co největším možném rozsahu přihlíží k potřebě, aby v [KRS] byli zastoupeni soudci jednotlivých odvětví soudnictví a jednotlivých stupňů soudů.

3. Společné funkční období nových členů [KRS] volených z řad soudců začíná plynout dnem následujícím po dni jejich zvolení. Členové [KRS] jmenovaní na předchozí funkční období setrvávají ve svých funkcích do dne, kterým začíná plynout společné funkční období nových členů [KRS].“

18. Přejícné ustanovení obsažené v článku 6 zákona, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony, které vstoupilo v platnost dne 17. ledna 2018, stanoví:

„Funkční období členů [KRS] uvedených v čl. 187 odst. 1 bodě 2 Ústavy Polské republiky, zvolených na základě stávajících ustanovení, trvá do dne předcházejícího počátku funkčního období nových členů [KRS], avšak ne déle než 90 dní ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ledaže skončilo již dříve uplynutím.“

E. Trestní řád

19. Článek 439 odst. 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego (trestní řád) ze dne 6. června 1997 (Dz. U. z roku 1997, č. 555) (dále jen „trestní řád“) stanoví:

„Nezávisle na mezích odvolání a vznesených důvodech, jakož i na dopadu pochybení na obsah rozhodnutí odvolací soud zruší na svém zasedání napadené rozhodnutí, pokud:

- 1) rozhodnutí bylo přijato za účasti osoby, která není oprávněna nebo způsobilá vydávat rozhodnutí nebo která je vyloučena podle článku 40;
- 2) soud nebyl řádně složen nebo jeden z jeho členů nebyl přítomen celému projednávání;

[...]“

20. Podle čl. 523 odst. 1 trestního řádu lze kasační stížnost podat pouze na základě pochybení v článku 439 tohoto řádu nebo jiného hrubého porušení práva, pokud toto porušení mohlo mít významný dopad na obsah rozhodnutí.

III. Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky

A. Věc C-615/20

21. Prokuratura Okręgowa w Warszawie (krajské státní zastupitelství ve Varšavě, Polsko) (dále jen „krajské státní zastupitelství“) obvinilo Y. P. a dalších 13 osob z několika trestných činů podle trestního zákona, které způsobily újmu 229 poškozeným. Věc⁶ je vedena proti 11 obžalovaným. Spis čítá 197 svazků a několik dalších desítek svazků příloh. Hlavní líčení probíhalo více než 100 dní, během nichž vypovídali obžalovaní, poškození a více než 150 svědků. Zbývá vyslechnout pouze několik svědků a tři znalce. V této věci rozhodoval soudce I. T.

22. Dne 14. února 2020 požádalo Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (Nejvyšší státní zastupitelství – oddělení vnitřních věcí, Polsko) (dále jen „NPPO“) kárné kolegium⁷ o povolení stíhat soudce I. T. z důvodu nesplnění veřejných povinností a překročení pravomocí, kterých se uvedený soudce dopustil tím, že umožnil zástupcům sdělovacích prostředků nahrávat jednání Sądu Okręgowego w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko), vyhlášení usnesení vydaného v této věci a jeho ústní odůvodnění. Podle NPPO soudce I. T. zpřístupnil neoprávněným osobám informace z přípravného řízení krajského státního zastupitelství. Vzhledem k tomu, že soudce I. T. získal tyto informace při výkonu své funkce, měl NPPO za to, že jeho jednání poškodilo veřejný zájem.

23. Kárné kolegium jednající jako soud prvního stupně dne 9. června 2020 zamítlo žádost NPPO o souhlas s trestním stíháním soudce I. T. NPPO podalo proti tomuto rozhodnutí stížnost. Dne 18. listopadu 2020 kárné kolegium, jednající tentokrát jakožto orgán druhého stupně, odňalo

⁶ – Věc č. VIII K 105/17.

⁷ – Podle platných právních předpisů mělo kárné kolegium příslušnost k projednávání návrhů na udělení souhlasu s trestním stíháním soudce nebo jeho zadržením v prvním i ve druhém stupni.

soudci I. T. imunitu před trestním stíháním, pozastavilo mu výkon funkce a snížilo jeho odměnu o 25 %⁸. Toto pozastavení bude platit až do pravomocného skončení trestního řízení, které je proti němu vedeno.

24. Soudce I. T. nemůže z důvodu pozastavení výkonu své funkce rozhodovat žádnou z věcí, které mu byly přiděleny, včetně věci č. VIII K 105/17. V souladu se zásadou neměnnosti soudního kolegia zakotvenou v trestním řádu může být soudní rozhodnutí vydáno pouze tím soudním kolegiem⁹, které vedlo celé řízení. Řízení ve věci č. VIII K 105/17 tak musí proběhnout znovu od začátku. Soudce jmenovaný namísto soudce I. T. tak musí zejména provést veškeré důkazy, které byly doposud předloženy. Podle předkládajícího soudu je tato situace v rozporu s článkem 47 Listiny, zejména s právem na účinnou právní ochranu a s právem každého na spravedlivé a veřejné projednání věci v přiměřené lhůtě nezávislým a nestranným soudem, který byl předem zřízen zákonem¹⁰.

25. Předkládací rozhodnutí uvádí, že v rozsudku ze dne 5. prosince 2019¹¹ a v usneseních ze dne 15. ledna 2020¹² Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (Nejvyšší soud, pracovněprávní a sociálněprávní kolegium, Polsko)¹³, který rozhodoval v řízení, jež vedlo k vydání rozsudku A. K., uvedl, že KRS ve svém současném složení není nezávislá na zákonodárné a výkonné moci a že kárné kolegium – jehož členové byli jmenováni na návrh KRS v jejím současném složení – není „soudem“ ve smyslu článku 47 Listiny, článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) a čl. 45 odst. 1 Ústavy Polské republiky. Ve společném usnesení ze dne 23. ledna 2020 potvrdilo občanskoprávní kolegium, trestní kolegium a pracovněprávní a sociálněprávní kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) stanovisko pracovněprávního a sociálněprávního kolegia s tím, že kárné kolegium, v němž zasedá osoba jmenovaná na návrh KRS v jejím současném složení, je vadné. Tato kolegia dále společně rozhodla, že vzhledem ke svým strukturálním vlastnostem není kárné kolegium „soudem“ ve smyslu výše uvedených ustanovení a jeho rozhodnutí nejsou „soudními rozhodnutími“. Rozhodnutím ze dne 23. září 2020¹⁴ kárné kolegium rozhodlo, že rozsudek A. K. „nelze podle polského právního řádu považovat za závazný“, neboť pracovněprávní a sociálněprávní kolegium rozhodovalo v původním řízení, které vedlo k podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, v „nezákonném složení“.

26. Předkládající soud, jehož členem je soudce I. T., je součástí polského soudního systému a rozhoduje ve věcech „v oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU¹⁵. Rozhodnutí kárného kolegia o zbavení soudce I. T. jeho imunity před trestním stíháním a pozastavení výkonu jeho funkce, což mělo za následek, že věc č. VIII K 105/17 musí být od počátku znovu projednána jiným kolegiem, vyvolává u předkládajícího soudu pochybnosti o tom, zda kárné kolegium představuje nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem.

⁸ – Věc II DO 74/20 (dále jen „rozhodnutí kárného kolegia“).

⁹ – Tedy stejní soudci nebo soudci a přísedící.

¹⁰ – S odkazem zejména na rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982) (dále jen „rozsudek A. K.“).

¹¹ – Věc III PO 7/18.

¹² – Věci III PO 8/18 a III PO 9/18.

¹³ – Dále jen „pracovněprávní a sociálněprávní kolegium“.

¹⁴ – II DO 52/20.

¹⁵ – Viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 35 a citovaná judikatura).

27. Podle předkládajícího soudu podléhají pravidla upravující kázeň¹⁶ a odvolání¹⁷ soudců požadavku účinné soudní ochrany podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda vnitrostátní právní úprava umožňující trestní stíhání soudců nebo jejich zadržení rovněž podléhá požadavku účinné soudní ochrany. Domnívá se, že zahájení trestního řízení proti soudci by se mělo řídit stejnými požadavky, jako zahájení kárného řízení, a to z následujících důvodů. Zaprvé souhlas s trestním stíháním může být vydán pouze tehdy, pokud podle názoru kárného soudu existuje dostatečně důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin. Zadruhé po udělení takového souhlasu může¹⁸ kárný soud pozastavit dotčenému soudci výkon funkce, čímž mu zabrání rozhodovat ve věcech až do skončení tohoto trestního řízení. Zatřetí po dobu tohoto pozastavení je kárný soud povinen snížit soudci odměnu o 25 % až 50 %. Začtvrté udělení souhlasu s trestním stíháním soudce nestanovuje žádnou lhůtu pro podání obžaloby v této věci. V důsledku tohoto souhlasu může být soudci pozastaven výkon jeho funkce a může mu být snížena odměna na dobu neurčitou. Posouzení všech těchto okolností může odůvodnit závěr, že řízení o zbavení imunity soudce před trestním stíháním nebo zadržení soudce má podobné důsledky jako opatření přijatá v rámci kárného režimu soudců. Na tento postup by se proto měl stejně tak vztahovat požadavek účinné soudní ochrany podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.

28. Podle předkládajícího soudu jsou všichni státní zástupci v Polsku podřízeni ministru spravedlnosti, který ze zákona zastává funkci Prokurátora Generalnego (nejvyšší státní zástupce). Ačkoli je státní zástupce při výkonu své funkce zdánlivě nezávislý, musí plnit příkazy, pokyny a instrukce nadřízeného státního zástupce, jímž může být ministr spravedlnosti, a to i v řízení před kárným kolegiem.

29. Podle žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je na základě Ústavy Polské republiky ministr spravedlnosti členem KRS. Většina z 15 členů pětadvacetičlenné KRS, které Sejm vybral z řad soudců, měla v době svého výběru úzké vazby na ministra spravedlnosti, a tyto vazby si zachovala. KRS v tomto složení se následně podílela na jmenování všech členů kárného kolegia, mezi nimiž jsou bývalí státní zástupci i právníci, kteří veřejně podporovali kroky ministra spravedlnosti.

30. Podle ustálené judikatury Soudního dvora pojem „nezávislost“, který je inherentní poslání rozhodovat jako soud, znamená to, že dotyčný orgán má postavení třetí osoby ve vztahu k účastníkům řízení¹⁹. Vzhledem ke složení kárného kolegia, aktuálnímu složení KRS, hierarchické povaze systému státního zastupitelství a ustanovením o udělování souhlasu s trestním stíháním nebo zbavením svobody (zadržením) soudce má předkládající soud vážné pochybnosti o tom, zda kárné kolegium představuje ve vztahu ke státnímu zástupci třetí osobu.

31. Kromě toho má předkládající soud s ohledem na usnesení ze dne 8. dubna 2020 také výhrady k tomu, zda má kárné kolegium rozhodovat o návrzích na udělení souhlasu s trestním stíháním nebo zadržením soudců. Domnívá se, že pojem „kárné věci týkající se soudců“ uvedený v bodě 1 první odrážce výroku uvedeného usnesení zahrnuje rovněž věci týkající se udělování souhlasu s trestním stíháním nebo zbavením svobody soudců. V každém případě vzhledem k tomu, že

¹⁶ – Usnesení Soudního dvora ze dne 8. dubna 2020, Komise v. Polsko (C-791/19 R, EU:C:2020:277, body 34 a 35, jakož i citovaná judikatura) (dále jen „usnesení ze dne 8. dubna 2020“).

¹⁷ – Rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů) (C-192/18, EU:C:2019:924, bod 114 a citovaná judikatura).

¹⁸ – A musí v případě, že je soudce obviněn z úmyslného trestného činu stíhaného z moci úřední.

¹⁹ – Rozsudek ze dne 21. ledna 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, bod 62 a citovaná judikatura).

složení kárného kolegia se nezměnilo, jsou všechny věci projednávány tímto orgánem rozhodovány ve složení, které nesplňuje požadavky nezávislosti podle bodu 1 druhé odrážky výroku usnesení ze dne 8. dubna 2020.

32. S ohledem na výše uvedené se předkládající soud domnívá, že souhlas kárného kolegia není „soudním rozhodnutím“, jelikož toto kolegium nesplňuje požadavky na účinnou soudní ochranu ve smyslu unijního práva a nezajišťuje „ani stabilitu práva a právních vztahů ani řádný výkon spravedlnosti“²⁰. Předkládající soud má tedy za to, že není vázán usneseními kárného kolegia. Vzhledem k tomu, že platnost souhlasu uděleného kárným kolegiem má přímý dopad na to, zda předkládající soud sám je nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, žádá předkládající soud Soudní dvůr o vodítka. V této souvislosti se předkládající soud táže, zda se povinnost nepovažovat rozhodnutí kárného kolegia za závazné vztahuje i na jiné státní orgány²¹, a zda tedy neodůvodněné vyloučení možnosti soudce, vůči němuž bylo takové stíhání povoleno, zasedat v soudu, porušuje právo Unie.

33. Za těchto okolností rozhodl Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě) o přerušení řízení a o předložení následujících předběžných otázek Soudnímu dvoru:

- „1) Musí být unijní právo – zejména článek 47 [Listiny] a v něm zakotvené právo na účinný prostředek nápravy před soudem a právo na spravedlivé a veřejné projednání věci v přiměřené lhůtě nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem – vykládáno v tom smyslu, že s ním nejsou v souladu ustanovení vnitrostátního práva konkrétně uvedená ve druhé a třetí otázce, tj. [článek 80, čl. 110 odst. 2a a článek 129 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů], a čl. 27 odst. 1 bod 1a [novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu], umožňující kárnému kolegiu [...] odejmout soudci imunitu a pozastavit výkon jeho funkce, a tím pádem *de facto* zabránit tomuto soudci v rozhodování věcí, které mu byly přiděleny, a to zejména proto, že:
- a) kárné kolegium [...] není ‚soudem‘ ve smyslu článku 47 Listiny, článku 6 EÚLP a čl. 45 odst. 1 [Ústavy Polské republiky] [rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982)];
  - b) členové kárného kolegia [...] se vyznačují zvláště výraznými vazbami na zákonodárnu a výkonnou moc (usnesení ze dne 8. dubna 2020, Komise v. Polsko, C-791/19 R, EU:C:2020:277);
  - c) Polské republice bylo uloženo pozastavit uplatňování některých ustanovení zákona o Nejvyšším soudu týkajících se tzv. kárného kolegia a zdržet se předávání věcí projednávaných před tímto kolegiem soudnímu kolegiu, které nesplňuje požadavky nezávislosti (usnesení ze dne 8. dubna 2020, Komise v. Polsko, C-791/19 R, EU:C:2020:277)?
- 2) Musí být unijní právo – zejména článek 2 SEU a v něm vyjádřená hodnota právního státu a dále požadavky na účinnou právní ochranu vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU – vykládáno v tom smyslu, že ‚pravidla kárného režimu vztahujícího se na ty, jejichž úkolem je soudit‘ zahrnují rovněž ustanovení týkající se trestního stíhání nebo zbavení

²⁰ – Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89).

²¹ – Například ministr spravedlnosti, předsedové soudů, Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) nebo kárné orgány.

svobody (zadržení) soudce vnitrostátního soudu, jako je článek 181 [Ústavy Polské republiky] ve spojení s články 80 a 129 [novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů], podle nichž:

- a) k trestnímu stíhání nebo zbavení svobody (zadržení) soudce vnitrostátního soudu, které zásadně probíhá na návrh státního zástupce, se vyžaduje souhlas příslušného kárného soudu;
  - b) kárný soud, který vysloví souhlas s trestním stíháním nebo zbavením svobody (zadržením) soudce vnitrostátního soudu, může (nebo v některých případech musí) pozastavit výkon funkce daného soudce;
  - c) kárný soud, který soudci vnitrostátního soudu pozastaví výkon funkce, má rovněž povinnost snížit tomuto soudci odměnu v mezích stanovených těmito ustanoveními na dobu pozastavení výkonu funkce?
- 3) Musí být unijní právo – zejména ustanovení uvedená ve druhé otázce – vykládáno v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je čl. 110 odst. 2a [novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů] a čl. 27 odst. 1 bod 1a [novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu], podle nichž věci týkající se souhlasu s trestním stíháním nebo zbavením svobody (zadržením) soudce vnitrostátního soudu spadají jak v prvním stupni, tak ve druhém stupni do výlučné pravomoci takového orgánu, jakým je kárné kolegium, zejména s ohledem na následující skutečnosti (posuzované individuálně či společně):
- a) ke zřízení kárného kolegia došlo současně se změnou pravidel jmenování členů orgánu, jakým je [KRS], který se podílí na procesu jmenování soudců a na jehož návrh byli jmenováni všichni členové kárného kolegia;
  - b) vnitrostátní zákonodárce vyloučil možnost přeřadit do kárného kolegia soudce vnitrostátního soudu posledního stupně, jako je Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), v jehož rámci toto kolegium působí, takže v kárném kolegiu mohou zasedat pouze noví členové jmenovaní na návrh KRS ve změněném složení;
  - c) kárné kolegium se vyznačuje zvláště vysokým stupněm autonomie v rámci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud);
  - d) Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) v rozhodnutích vydaných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982) potvrdil, že KRS ve svém změněném složení není orgánem nezávislým na zákonodárné a výkonné moci a že Kárné kolegium není ‚soudem‘ ve smyslu článku 47 Listiny, článku 6 EÚLP a čl. 45 odst. 1 Ústavy Polské republiky;
  - e) návrh na vyslovení souhlasu s trestním stíháním nebo zbavením svobody (zadržením) soudce vnitrostátního soudu zásadně podává státní zástupce, jehož nadřízeným je orgán výkonné moci, jako je ministr spravedlnosti, který může státním zástupcům udělovat závazné pokyny týkající se obsahu procesních úkonů, zatímco členové kárného kolegia a členové KRS v jejím změněném složení se vyznačují, jak konstatoval Sąd Najwyższy

(Nejvyšší soud) v rozhodnutích uvedených v bodě 2d, zvláště výraznými vazbami na zákonodárnou a výkonnou moc, kvůli čemuž nelze kárné kolegium uznat za třetí osobu ve vztahu ke účastníkovi řízení;

- f) Polské republice bylo usnesením ze dne 8. dubna 2020, Komise v. Polsko (C-791/19 R, EU:C:2020:277), uloženo pozastavit uplatňování některých ustanovení zákona o Nejvyšším soudu týkajících se kárného kolegia a zdržet se předávání věcí projednávaných před tímto kolegiem soudnímu kolegiu, které nesplňuje podmínky nezávislosti?
- 4) V případě, že byl vysloven souhlas s trestním stíháním soudce vnitrostátního soudu nebo pozastaven výkon funkce tohoto soudce spolu se snížením jeho odměny na dobu pozastavení výkonu funkce, musí být unijní právo – zejména ustanovení uvedená ve druhé otázce a zásada přednosti, zásada loajální spolupráce zakotvená v čl. 4 odst. 3 SEU a zásada právní jistoty – vykládáno v tom smyslu, že brání uznání závaznosti takového souhlasu, zejména pokud jde o pozastavení výkonu funkce soudce, byl-li vysloven takovým orgánem, jako je kárné kolegium, takže:
- a) všechny orgány státu (včetně předkládajícího soudu, v jehož kolegiu zasedá soudce, kterého se tento souhlas týká, a orgánů příslušných k určení a změně složení vnitrostátního soudu) jsou povinny nebrat tento souhlas do zřetele a umožnit soudci vnitrostátního soudu, kterého se vyslovení souhlasu týká, aby zasedal v soudním kolegiu tohoto soudu;
- b) soud, v jehož kolegiu zasedá soudce, kterého se tento souhlas týká, je soudem předem zřízeným zákonem a nezávislým a nestranným soudem, a může tedy jakožto ‚soud‘ rozhodnout o otázkách týkajících se použití nebo výkladu unijního práva?“

B. Věc C-671/20

34. Skutkové okolnosti, z nichž vychází tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jsou obdobné jako ve věci C-615/20.

35. Krajské státní zastupitelství obvinilo M. M. ze sedmi trestných činů, mimo jiné z nepodání návrhu na prohlášení konkursu, neuspokojení pohledávek věřitelů, bankovního podvodu a nepředložení účetní závěrky společnosti. Rozhodnutím ze dne 9. června 2020 nařídilo krajské státní zastupitelství zřízení hypotečního zástavního práva k nemovitostem ve společném jmění M. M. a jeho manželky k zajištění případných pokut a soudních poplatků. M. M. podal proti tomuto rozhodnutí stížnost.

36. S ohledem na usnesení kárného kolegia nařídil²² předseda Sądu Okręgowego w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě) předsedovi senátu, v němž zasedal soudce I. T., aby změnil složení kolegia ve všech věcech²³ původně přidělených tomuto soudci²⁴. Předseda uvedeného kolegia přidělil věci původně přidělené soudci I. T. jinému soudci. Vzhledem k tomuto novému přidělení položil předkládající soud Soudnímu dvoru několik předběžných otázek.

²² – Právním základem tohoto usnesení ze dne 24. listopadu 2020 byl čl. 47b odst. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů.

²³ – S výjimkou věci VIII K 105/17.

²⁴ – S výjimkou věci č. VIII K 105/17, která vedla k podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-615/20.

37. Předkládající soud podotýká, že v souladu s rozsudkem Simpson²⁵ musí každý soud z úřední povinnosti ověřit, zda je nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda je „soudem předem zřízeným zákonem“, neboť změna jeho složení na základě usnesení předsedy Sądu Okręgowego w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě) po pozastavení výkonu funkce soudce I. T. byla přímým důsledkem usnesení kárného kolegia. Vzhledem ke svým „strukturálním vlastnostem“ není toto kolegium „soudem“ podle vnitrostátního nebo unijního práva. Předkládající soud má za to, že pouze účinný přezkum rozhodnutí kárného kolegia mu umožní posoudit, zda je soudem předem zřízeným zákonem a zda může rozhodnout ve věci, která mu byla předložena. Předkládající soud se domnívá, že může porušit právo účastníků řízení na přístup k soudu, což povede ke zrušení jeho rozhodnutí v řízení o kasační stížnosti²⁶, pokud kolegium, jehož součástí byla neoprávněná osoba, vydá rozsudek, a to buď z důvodu nesprávného složení soudu²⁷, nebo z důvodu porušení unijního práva.

38. Předkládající soud má za to, že posouzení, zda splňuje požadavek předchozího zřízení zákonem, vyžaduje zkoumání závaznosti usnesení kárného kolegia. Vnitrostátní právní předpisy i judikatura Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud), podle nichž vnitrostátní soudy nemohou přezkoumávat jmenování soudce, včetně zákonnosti úlohy prezidenta Polské republiky²⁸ a KRS v rámci postupu jmenování²⁹, zakazují provedení tohoto přezkumu. Takový přezkum je navíc považován za kárné provinění. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda unijní právo brání takové vnitrostátní právní úpravě a výše uvedené judikatuře Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud).

39. Předkládající soud si rovněž není jistý, zda je vázán usnesením kárného kolegia a případnými důsledky, které to může mít pro jeho složení, včetně právní účinnosti pozastavení výkonu funkce soudce I. T. Soudní dvůr opakovaně zdůraznil význam, který má v právním řádu Unie i jejích členských států „zásada překážky věci pravomocně rozsouzené“. Za účelem zajištění stability práva a právních vztahů i řádného výkonu spravedlnosti je důležité, aby soudní rozhodnutí, která se stala konečnými, již nemohla být zpochybněna. Unijní právo tudíž nenutí vnitrostátní soud k tomu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla, která se soudním rozhodnutím spojují překážku věci pravomocně rozsouzené, třebaže by jejich nepoužití umožnilo napravit vnitrostátní stav neslučitelný s tímto právem³⁰.

40. Předkládající soud se domnívá, že z povahy kárného kolegia vyplývá, že jeho usnesení ze dne 18. listopadu 2020 není „soudním rozhodnutím“, neboť tento pojem se vztahuje pouze na rozhodnutí orgánu, který splňuje požadavky na účinnou soudní ochranu podle práva Unie. Možnost kárného kolegia pozastavit soudci výkon funkce – prakticky na dobu neurčitou – v žádném případě nezajišťuje stabilitu práva a právních vztahů a rozhodně nepřispívá k řádnému výkonu spravedlnosti. Kromě toho se předkládající soud táže, zda se povinnost nepřiznat rozhodnutím kárného kolegia závaznost vztahuje také na rozhodnutí jiných státních orgánů, jako jsou ministr spravedlnosti, státní zástupce, předsedové soudů a Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud). Dále se dotazuje, zda neodůvodněné vyloučení možnosti soudce, vůči němuž bylo takové stíhání povoleno, zasedat v soudu, porušuje unijní právo.

²⁵ – Rozsudek ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57 a citovaná judikatura) (dále jen „rozsudek Simpson“).

²⁶ – Sądem Najwyższym (Nejvyšší soud).

²⁷ – Viz čl. 439 odst. 1 body 1 a 2 ve spojení s čl. 523 odst. 1 trestního řádu.

²⁸ – Dále jen „prezident republiky“.

²⁹ – Viz nález TK, 4. března 2020 (věc P 22/19), a usnesení TKz, 20. dubna 2020 (věc U 1/20).

³⁰ – Rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89, jakož i citovaná judikatura).

41. Za těchto okolností Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě) rozhodl o přerušení řízení a o předložení následujících předběžných otázek Soudnímu dvoru:

- „(1) Musí být unijní právo – zejména článek 2 SEU a v něm vyjádřená hodnota právního státu, čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásady přednosti, loajální spolupráce a právní jistoty – vykládáno v tom smyslu, že brání použití právní úpravy členského státu, jako je čl. 41b odst. 1 a 3 [novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů], takovým způsobem, že předseda soudu může nezávisle a bez soudního přezkumu rozhodnout o změně složení soudu v důsledku skutečnosti, že takový orgán, jako je kárné kolegium, udělil souhlas s trestním stíháním nebo zadržením soudce, který zasedal v původním kolegiu (soudce krajského soudu I. T.), který zahrnuje povinné pozastavení výkonu funkce tohoto soudce a zejména zákaz působení tohoto soudce v kolegiích ve věcech, které mu byly přiděleny, včetně věcí, které mu byly přiděleny před udělením souhlasu?
- (2) Musí být unijní právo – zejména ustanovení uvedená v první otázce – vykládáno v tom smyslu, že brání:
- a) takové právní úpravě členského státu, jako je čl. 42a odst. 1 a 2, jakož i čl. 107 odst. 1 bod 3 [novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů], která zakazuje vnitrostátnímu soudu, aby v rámci ověřování toho, zda tento soud splňuje požadavky předchozího zřízení zákonem, přezkoumával závazný účinek a právní okolnosti souhlasu uděleného kárným kolegiem uvedeným v otázce 1, která je přímým důvodem změny složení soudu, a která zároveň stanoví, že pokus o takový přezkum povede k zahájení kárného řízení proti soudci, který tento přezkum provádí?
- b) judikatuře vnitrostátního orgánu, jako je Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud), podle níž akty vnitrostátních orgánů, jako je [prezident Polské republiky] a [KRS], týkající se jmenování členů takového orgánu, jako je kárné kolegium, nepodléhají soudnímu přezkumu, včetně přezkumu z hlediska unijního práva, bez ohledu na závažnost a rozsah porušení, a jmenování osoby do funkce soudce je konečné?
- 3) Musí být unijní právo – zejména ustanovení uvedená v otázce 1 – vykládáno v tom smyslu, že brání tomu, aby souhlas uvedený v otázce 1 měl závazný účinek, zejména pokud jde o pozastavení výkonu funkce soudce z důvodu, že byl udělen takovým orgánem, jako je kárné kolegium, a tedy:
- a) všechny státní orgány (včetně předkládajícího soudu, jakož i orgánů, které mají pravomoc určovat a měnit složení vnitrostátních soudů, zejména předsedu soudu) se tímto souhlasem nesmí řídit a musí umožnit soudci vnitrostátního soudu, na nějž se tento souhlas vztahuje, aby zasedal v kolegiu tohoto soudu;
- b) soud, který nezahrnuje soudce, který do něj byl původně jmenován – pouze proto, že se na něj vztahuje tento souhlas – není soudem předem zřízeným zákonem, a proto nemůže rozhodovat jako ‚soud‘ o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva?
- 4) Je z hlediska odpovědi na výše uvedené otázky relevantní, že kárné kolegium a Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) nezaručují účinnou soudní ochranu z důvodu své nedostatečné nezávislosti a zjištěného porušování pravidel týkajících se jmenování jejich členů?“

IV. Řízení před Soudním dvorem

42. Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 21. ledna 2021 byly věci C-615/20 a C-671/20 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení a rozsudku.

43. Předkládající soud požádal o projednání předběžných otázek ve věcech C-615/20 a C-671/20 ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu. Rozhodnutími ze dne 9. prosince 2020 a 21. ledna 2021 předseda Soudního dvora tyto žádosti zamítl. Přesto bylo podle čl. 53 odst. 3 téhož jednacího řádu povoleno přednostní projednání těchto věcí.

44. Y. P., krajské státní zastupitelství, belgická, dánská, nizozemská, polská, finská a švédská vláda a Evropská komise předložili písemné vyjádření. Řeči všech těchto zúčastněných, s výjimkou Y. P., a jejich odpovědi na otázky položené Soudním dvorem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 28. června 2022.

V. Posouzení

A. Přípustnost

45. Krajské státní zastupitelství a polská vláda tvrdí, že předběžné otázky jsou nepřipustné. Při neexistenci vztahu mezi sporem v původním řízení a ustanoveními unijního práva, jejichž výklad je požadován, není odpověď na tyto otázky nezbytná k tomu, aby předkládající soud mohl o sporu, který projednává, rozhodnout³¹. Polská vláda dodává, že i kdyby Soudní dvůr umožnil předkládajícímu soudu neřídit se rozhodnutím kárného kolegia, žádné ustanovení polského práva neumožňuje nahrazení přiděleného soudce nebo přenesení těchto věcí na jiného soudce.

46. Komise a švédská vláda tvrdí, že žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jsou přípustné, jelikož odpověď Soudního dvora je nezbytná k tomu, aby předkládající soud mohl *in limine litis* rozhodnout, zda je příslušný rozhodovat o trestních věcech v původním řízení.

47. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora se na otázky týkající se výkladu unijního práva vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí takových žádostí je ze strany Soudního dvora možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny³².

48. Ze znění i systematiky článku 267 SFEU vyplývá, že řízení o předběžné otázce předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit rozsudek vydaný v rámci řízení o předběžné otázce. Důvodem pro předběžnou otázku není poskytnutí konzultativního stanoviska k obecným nebo hypotetickým otázkám, nýbrž její nezbytnost pro efektivní vyřešení sporu³³. Soudní dvůr rovněž zdůraznil, že odpověď na předběžné otázky může být nezbytná k tomu, aby mohl být

³¹ – Rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 48). Podle Polské vlády se trestní věci projednávané předkládajícím soudem týkají čistě vnitřních záležitostí, na které se nevztahuje článek 47 Listiny a čl. 19 odst. 1 SEU.

³² – Rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 20).

³³ – Rozsudky ze dne 8. září 2010, Winner Wetten (C-409/06, EU:C:2010:503, bod 38), a ze dne 27. února 2014, Pohotovost' (C-470/12, EU:C:2014:101, body 28 a 29).

předkládajícím soudům poskytnut výklad unijního práva, který by jim umožnil rozhodnout o procesních otázkách vnitrostátního práva před tím, než budou moci rozhodnout o meritu sporů, které jim byly předloženy³⁴.

49. Cílem otázek položených Soudnímu dvoru v tomto řízení je zjistit, zda s ohledem na charakteristické znaky kárného kolegia, zejména na způsob jmenování jeho členů, brání unijní právo ustanovením vnitrostátního práva, podle nichž může toto kolegium udělit souhlas k trestnímu stíhání soudce a vést tak k pozastavení výkonu jeho funkce. Pokud tomu tak je, jaké důsledky z toho vyplývají z hlediska unijního práva pro zákonnost složení soudu rozhodujícího spor v původním řízení? Za těchto okolností se předkládající soud dotazuje, zda splňuje požadavek předchozího zřízení zákonem. Vzhledem k tomu, že v souladu s rozsudkem Simpson³⁵ může být soud povinen ověřit, zda je z hlediska svého složení nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, pokud v tomto ohledu vznikne vážná pochybnost, je výklad unijního práva, o který žádá předkládající soud, nutný k tomu, aby mu umožnil vyřešit procesní otázku vznesenou *in limine litis* před rozhodnutím v trestním řízení, které projednává³⁶.

50. Tvrzení, že v případě, kdy je rozhodnutí kárného kolegia považováno za neslučitelné s unijním právem, polské právo neumožňuje nahrazení soudce přiděleného k projednání věci ani přenesení věci, se týká podstaty předkládacího rozhodnutí ohledně rozsahu a účinku unijního práva a jeho přednosti. Argumenty týkající se podstaty věci nejsou důvodem pro prohlášení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce za nepřijatelnou³⁷.

51. Za účelem podpory argumentu, že žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jsou nepřijatelné, vycházela polská vláda při jednání z rozsudku ve věci Prokurator Generalny a další (Kárné kolegium Nejvyššího soudu – Jmenování)³⁸. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla nepřijatelná mimo jiné z toho důvodu, že položené otázky týkající se existence služebního poměru mezi soudcem a kárným kolegiem se týkaly jiného sporu, než byl spor projednáváný předkládajícím soudem. Soudní dvůr by byl nucen pro účely určení dosahu položených otázek a poskytnutí vhodné odpovědi přezkoumat skutečnosti, které přesahují rámec sporu v řízení před předkládajícím soudem. Soudní dvůr rovněž konstatoval, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v uvedené věci směřovala k neplatnosti jmenování soudce Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) *erga omnes*, přestože vnitrostátní právo neumožňuje napadnout jmenování soudce přímou žalobou na zrušení takového jmenování. Jak vyplývá z bodu 49 tohoto stanoviska, v projednávané věci tomu tak není.

52. Navrhuji proto, aby Soudní dvůr zamítl námitky vznesené proti přípustnosti otázek položených předkládajícím soudem.

³⁴ – Rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 48 a citovaná judikatura).

³⁵ – Viz bod 57.

³⁶ – Obdobně viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 49). Viz rovněž rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ż. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 93 a 94).

³⁷ – Obdobně viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 54 a citovaná judikatura).

³⁸ – Rozsudek ze dne 22. března 2022 (C-508/19, EU:C:2022:201, body 60 až 71).

B. K věci samé

1. Úvodní poznámky

53. Předmět řízení o nesplnění povinnosti³⁹ ve věci C-204/21, Komise v. Polsko⁴⁰ (Nezávislost a soukromý život soudců), se částečně překrývá s projednávanou věcí. Ačkoli řízení o nesplnění povinnosti a řízení o předběžné otázce jsou odlišnými řízeními s odlišnými právními účinky⁴¹, budu případně odkazovat na své stanovisko v uvedené věci o nesplnění povinnosti, které bude předneseno ve stejný den jako toto stanovisko. Zejména v bodech 46 až 60 mého stanoviska ve věci C-204/21 (Nezávislost a soukromý život soudců) jsou uvedeny ustálené právní věty, které jsou podle mého názoru relevantní pro řešení projednávané věci.

2. První, druhá a třetí otázka ve věci C-615/20

54. Svou první, druhou a třetí otázkou ve věci C-615/20 se předkládající soud v podstatě táže, zda se článek 2 SEU, čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a článek 47 Listiny použijí v případech udělování souhlasu zejména se zahájením trestního stíhání proti soudci a justičnímu čekateli, jejich zadržením nebo pozastavením výkonu jejich funkcí, jakož i k povinnému snížení jejich odměn. Pokud tomu tak je, je třeba tato ustanovení vykládat v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která přiznává kárnému kolegiu pravomoc rozhodovat v takových věcech v prvním a druhém stupni, vzhledem k tomu, že některé charakteristické znaky tohoto kolegia, včetně způsobu jmenování jeho členů, vyvolávají pochybnosti o tom, zda se jedná o „soud“ ve smyslu článku 47 Listiny?

55. Přezkoumání těchto otázek nejprve vyžaduje posoudit význam článku 47 Listiny v kontextu věci C-615/20 a věci C-671/20. Z ustálené judikatury vyplývá, že osoba, která se v dané věci dovolává práva na účinnou právní ochranu podle článku 47 Listiny, se musí dovolávat práv nebo svobod zaručených unijním právem nebo proti ní musí být vedeno stíhání, které představuje uplatňování unijního práva ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny. Z předkládacích rozhodnutí ve věcech C-615/20 a C-671/20 nevyplývá, že by se Y. P. nebo M. M. dovolávali práva, které jim přísluší na základě ustanovení unijního práva, nebo že by vůči nim bylo vedeno stíhání, které představuje uplatňování unijního práva. Za těchto podmínek se článek 47 Listiny na věci v původních řízeních nepoužije. Avšak vzhledem k tomu, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ukládá všem členským státům povinnost stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany⁴², ve smyslu zejména článku 47 Listiny, v oblastech pokrytých unijním právem, musí být posledně uvedené ustanovení náležitě zohledněno pro účely výkladu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU⁴³.

³⁹ – Podle článku 258 SFEU.

⁴⁰ – Úř. věst. 2021, C 252, s. 9.

⁴¹ – Rozdílné účinky rozsudků Soudního dvora podle článků 258 a 267 SFEU však nelze přeceňovat. Například v rozsudku ze dne 10. března 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175) Soudní dvůr nedávno popsal kombinované účinky, které mohou mít jeho rozsudky v rámci obou řízení.

⁴² – Je nesporné, že předkládající soud, jakožto soud ve smyslu unijního práva, jedná v rámci polského právního řádu v „oblastech pokrytých právem Unie“ podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, a musí tedy splňovat požadavky na účinnou právní ochranu. Rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798, bod 106 a citovaná judikatura).

⁴³ – Rozsudek ze dne 22. února 2022, RS (Účinky rozhodnutí ústavního soudu) (C-430/21, EU:C:2022:99, body 34 až 37 a citovaná judikatura).

56. Zadruhé se budu zabývat významem dvou předběžných opatření vydaných ve dvou řízeních o nesplnění povinnosti proti Polské republice. V usnesení ze dne 8. dubna 2020 nařídil Soudní dvůr pozastavení některých činností kárného kolegia. Předkládající soud v rámci projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyjadřuje výhrady k tomu, zda s ohledem na usnesení vydané v uvedené věci může kárné kolegium projednávat věci, jejichž předmětem je udělení souhlasu k trestnímu stíhání soudce a pozastavení výkonu funkce soudce. Předkládající soud rovněž položil řadu otázek ohledně relevance takto nařízeného pozastavení výkonu funkce pro toto řízení⁴⁴.

57. Výrok usnesení ze dne 8. dubna 2020 nařizuje přerušování některých činností, které kárné kolegium vykonávalo na základě zvláštních ustanovení⁴⁵ novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu. Tato ustanovení byla právním základem pravomoci kárného kolegia rozhodovat v kárných řízeních proti soudcům. Jsou zcela odlišná od právního základu pravomoci kárného kolegia pro udělování souhlasu k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudců, jakož i snížení jejich odměn, což je předmětem řízení, z něhož vycházejí projednávané předběžné otázky⁴⁶. Usnesení ze dne 8. dubna 2020 proto považují za irelevantní pro otázky, které vyvstávají k rozhodnutí v projednávané věci⁴⁷.

58. Naproti tomu se jako relevantní jeví usnesení místopředsdkyně Soudního dvora ze dne 14. července 2021 ve věci C-204/21 R, Komise v. Polsko⁴⁸. Jeho výrok mimo jiné ukládá Polské republice pozastavit uplatňování čl. 27 odst. 1 bodu 1a novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu a ustanovení novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, která dávají kárnému kolegiu pravomoc rozhodovat o žádostech o souhlas k zahájení trestního stíhání soudců nebo justičních čekatelů⁴⁹. Uvedené usnesení rovněž ukládá Polské republice, aby pozastavila účinky všech rozhodnutí, která již kárné kolegium přijalo na základě výše uvedených ustanovení, a aby se na jejich základě zdržela postupování věcí soudu, který není nezávislý⁵⁰.

59. Za účelem zajištění účinného splnění povinností vyplývajících z usnesení ze dne 14. července 2021 uložila místopředsdkyně Soudního dvora dne 27. října 2021 Polské republice povinnost zaplatit penále ve výši 1 000 000 eur za každý den ode dne oznámení tohoto usnesení až do dne, kdy tento členský stát splní povinnosti vyplývající z usnesení ze dne 14. července 2021, nebo pokud k tomu nedojde, do vyhlášení rozsudku, kterým bude skončeno řízení ve věci C-204/21, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců)⁵¹.

⁴⁴ – Viz otázku č. 1 písm. c) a otázku č. 3 písm. f) ve věci C-615/20.

⁴⁵ – Konkrétně se jedná o čl. 3 bod 5, článek 27 a čl. 73 odst. 1 uvedeného zákona. V souladu s usnesením ze dne 8. dubna 2020 byla Polská republika rovněž povinna zdržet se předávání věcí projednávaných kárným kolegiem soudu, který nespĺňuje požadavky nezávislosti, jež byly vymezeny zejména v rozsudku A. K.

⁴⁶ – Viz čl. 27 odst. 1 bod 1a novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu a článek 80, čl. 110 odst. 2a a článek 129 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů.

⁴⁷ – V každém případě toto pozastavení skončilo vyhlášením rozsudku ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596) (dále jen „rozsudek ve věci kárného režimu soudců“). Konstatování, že polská vláda nespĺnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, tím, že nezajistila nezávislost a nestrannost kárného kolegia, a zejména kritéria, z nichž Soudní dvůr vycházel, když dospěl k tomuto závěru, mají pro projednávanou věc velký význam. Viz rovněž rozsudek A. K.

⁴⁸ – Usnesení místopředsdkyně Soudního dvora ze dne 14. července 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R, EU:C:2021:593) (dále jen „usnesení ze dne 14. července 2021“).

⁴⁹ – Bezodkladně a až do vyhlášení rozsudku, kterým bude skončeno řízení ve věci C-204/21, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců).

⁵⁰ – Jak bylo vymezeno v rozsudku A. K.

⁵¹ – Usnesení místopředsdkyně Soudního dvora ze dne 27. října 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R, nezveřejněné, EU:C:2021:878).

60. Na jednání Komise potvrdila⁵², že ji Polská republika neinformovala o žádných opatřeních, která tento členský stát přijal k vyhovění usnesení ze dne 14. července 2021. Komise dodala, že v návaznosti na vydání uvedeného usnesení se měl soudce I. T. vrátit do funkce od 14. července 2021 do vynesení rozsudku ve věci C-204/21, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců).

61. Zatřetí polská vláda na jednání uvedla, že kárné kolegium bylo zrušeno prostřednictvím ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon o změně zákona o Nejvyšším soudu a některých dalších zákonů) ze dne 9. června 2022 (Dz. U. z roku 2022, č. 1259) (dále jen „zákon ze dne 9. června 2022“). Od té doby může soudce napadnout konečné rozhodnutí kárného kolegia, kterým byl udělen souhlas k jeho trestnímu stíhání, u nově vytvořeného kolegia zvaného Izba Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego (kolegium Nejvyššího soudu pro profesní odpovědnost) (dále jen „kolegium pro profesní odpovědnost“).

62. Podle článku 8 zákona ze dne 9. června 2022 se vstupem tohoto zákona v platnost⁵³ ruší kárné kolegium a zřizuje se kolegium pro profesní odpovědnost. Kolegium pro profesní odpovědnost má projednat všechny neukončené případy probíhající před kárným kolegiem ke dni 15. července 2022. Podle článku 18 zákona ze dne 9. června 2022 může soudce ve lhůtě 6 měsíců od vstupu tohoto zákona v platnost podat kolegiu pro profesní odpovědnost návrh na pokračování v řízeních týkajících se rozhodnutí Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), kterými byl udělen souhlas s trestním stíháním tohoto soudce a která byla přijata kolegiem, v němž zasedal soudce kárného kolegia.

63. Bez ohledu na zrušení kárného kolegia se jeví, že soudce I. T. má na základě vnitrostátního práva i nadále pozastavený výkon funkce, ačkoli může⁵⁴ kolegiu pro profesní odpovědnost podat návrh s cílem napadnout rozhodnutí kárného kolegia. Otázky předkládajícího soudu jsou tedy i nadále relevantní. Pro posouzení zákonnosti pozastavení výkonu funkce soudce I. T. je třeba přezkoumat jednak to, zda kárné kolegium splňuje požadavky článku 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny a také důsledky, jaké má případné nedodržení těchto ustanovení na složení předkládajícího soudu.

64. S výhradou ověření předkládajícím soudem z výše uvedeného vyplývá, že bez ohledu na to, že kárné kolegium přijalo své rozhodnutí ve druhém stupni, může nyní soudce I. T. na základě polského práva napadnout jeho platnost. Rovněž se jeví, že rozhodnutí kárného kolegia již nepředstavuje překážku věci pravomocně rozsouzené.

65. Pokud jde o první, druhou a třetí otázku ve věci C-615/20, organizace soudnictví v členských státech, včetně pravidel upravujících trestní řízení proti soudcům, spadá do pravomoci členských států za podmínky, že je dodrženo unijní právo. Pokud členský stát stanoví zvláštní pravidla upravující trestní řízení vedená proti soudcům⁵⁵, musí být tato pravidla – v souladu s požadavkem přístupu k nezávislému a nestrannému soudu, který byl předem zřízen zákonem, a k rozptýlení jakýchkoli legitimních pochybností jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců vnějšími skutečnostmi, zejména přímými či nepřímými vlivy zákonodárné a výkonné moci, které mohou

⁵² – Polská vláda to nerozporovala.

⁵³ – S výhradou ověření předkládajícím soudem vstoupil uvedený zákon v platnost dne 15. července 2022.

⁵⁴ – Například proto, aby bylo zrušeno pozastavení výkonu jeho funkce.

⁵⁵ – Jak uvedly polská vláda a Komise ve svých vyjádřeních, při neexistenci unijních pravidel v této oblasti je na členských státech, aby určily, zda určitá jednání soudce mají kárnou nebo trestní povahu. Unijní právo tak v zásadě nebrání takovému ustanovení, jako je článek 181 Ústavy Polské republiky, který předpokládá zrušení soudní imunity před trestním stíháním a jeho zadržení soudem zřízeným zákonem. Viz otázka 2 ve věci C-615/20.

usměrňovat jejich rozhodnutí – odůvodněna objektivními a ověřitelnými požadavky na řádný výkon spravedlnosti. Tato pravidla musí, stejně jako pravidla upravující kárnou odpovědnost soudců, stanovit nezbytné záruky zajišťující, že tato trestní řízení nebudou použita jako systém politické kontroly nad činností soudců a v plném rozsahu zaručit práva zakotvená v člancích 47 a 48 Listiny⁵⁶.

66. V souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU musí členské státy zajistit, aby soudy, které mohou rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu⁵⁷. Věci, které spadají do pravomoci kárného kolegia podle článku 80, čl. 110 odst. 2a a článku 129 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, jakož i podle čl. 27 odst. 1 bodu 1a novelizovaného zákona o Nejvyšším soudu⁵⁸, mají ze své povahy bezprostřední, přímý a závažný dopad na postavení soudců a výkon jejich funkce⁵⁹. Z toho vyplývá, že opatření přijatá na základě uvedených ustanovení polského práva ve vztahu k soudcům polských soudů, kteří mohou rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, musí být přezkoumatelná orgánem, který sám splňuje záruky účinné soudní ochrany podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU⁶⁰. Vzhledem k tomu, že kárné kolegium mělo pravomoc uplatňovat výše uvedená ustanovení polského práva, musí poskytovat všechny nezbytné záruky, pokud jde o jeho nezávislost, nestrannost a předchozí zřízení zákonem, aby se zabránilo jakémukoli riziku, že opatření, která na jejich základě přijme, mohou být použita jako systém politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. Soudní dvůr, opíraje se ve velké míře o skutečnosti, které již dříve nastínil ve svém rozsudku A. K.⁶¹, ve svém rozsudku ve věci kárného režimu soudců, s odkazem na úvahy uvedené v bodech 89 až 110 uvedeného rozsudku kategoricky rozhodl, že kárný senát nesplňuje požadavky nezávislosti a nestrannosti podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU. Soudní dvůr vycházel mimo jiné ze skutečnosti, že k vytvoření kárného kolegia *ex nihilo* s výlučnou pravomocí projednávat některé kárné věci došlo současně s přijetím vnitrostátní právní úpravy, která narušila neodvolatelnost a nezávislost soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud). V uvedeném rozsudku bylo konstatováno, že kárné kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) požívalo v rámci tohoto soudu oproti jeho ostatním kolegiím obzvláště vysoké míry organizační, funkční a finanční autonomie. Odměny soudců kárného kolegia rovněž přesahovaly odměny soudců přidělených k ostatním kolegiím Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) přibližně o 40 %, aniž bylo takové zvýhodnění jakkoli objektivně odůvodněno.

67. Při svém zřízení muselo být kárné kolegium složeno výhradně z nových soudců jmenovaných prezidentem republiky na návrh KRS⁶². Před provedením těchto jmenování byla KRS plně restrukturalizována⁶³. Podle Soudního dvora mohly takové změny vést k riziku, které v rámci dříve platného způsobu volby neexistovalo, a sice riziku zvýšeného vlivu zákonodárné a výkonné moci na KRS a zásahu do nezávislosti tohoto orgánu. KRS v tomto novém složení byla ustavena

⁵⁶ – Rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, body 210 až 213). Viz otázka č. 2 písm. a) ve věci C-615/20.

⁵⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 112 a citovaná judikatura).

⁵⁸ – Týkající se souhlasu k zahájení trestního řízení proti soudcům nebo justičním čekatelům nebo k jejich zadržení, pracovněprávních otázek a otázek týkajících se sociálního zabezpečení soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) a povinného odchodu těchto soudců do důchodu.

⁵⁹ – Viz také usnesení ze dne 14. července 2021 (bod 81).

⁶⁰ – Obdobně viz rozsudek ve věci kárného režimu soudců (body 80 a 83).

⁶¹ – Viz otázka 1 písm. a) a otázka 3 písm. d) ve věci C-615/20.

⁶² – Tím byla vyloučena jakákoli možnost přeložit do tohoto kolegia soudce, kteří již působili u Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud), ačkoli takové přeložení bylo v zásadě přípustné.

⁶³ – V tomto novém složení 23 z 25 členů tvořících KRS bylo jmenováno polskou výkonnou nebo zákonodárnou mocí nebo vychází z jejich řad. Předtím soudci vybírali 15 členů KRS ze svých řad.

za současného zkrácení čtyřletého funkčního období dosavadních členů tohoto orgánu. Soudní dvůr rovněž uvedl, že k legislativní reformě KRS došlo současně s přijetím nového zákona o Nejvyšším soudu⁶⁴, jímž byla provedena rozsáhlá reforma uvedeného soudu⁶⁵.

68. Podle Soudního dvora mohly tyto skutečnosti vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti kárného kolegia ve vztahu k vnějším skutečnostem, zejména přímým či nepřímým vlivům polské zákonodárné a výkonné moci, a o jeho neutralitě ve vztahu k vzájemně se střetávajícím zájmům. Tyto skutečnosti mohly vést k neexistenci zdání nezávislosti nebo nestrannosti kárného kolegia, což by narušilo důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u takového orgánu vzbuzovat⁶⁶.

69. Celkové posouzení postupu jmenování soudců kárného kolegia a podmínek jeho činnosti nevyklučuje existenci legitimních pochybností o tom, že by jeho členové mohli být vystaveni vnějšímu tlaku⁶⁷. V době přípravy tohoto stanoviska přetrvávají legitimní pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti kárného kolegia popsané v rozsudku ve věci kárného režimu soudců a v rozsudku A. K. Tyto pochybnosti poznamenávají nejen kárný režim soudců v Polsku, ale také pravidla týkající se udělování souhlasu k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudců nebo justičních čekatelů a povinného snížení jejich odměn.

70. Předkládající soud rovněž popsal vazby mezi polským ministrem spravedlnosti a státním zástupcem, polským ministrem spravedlnosti a KRS a KRS a kárným kolegiem⁶⁸. V tomto ohledu má předkládající soud pochybnosti o tom, zda kárné kolegium vystupuje ve vztahu k účastníkům řízení konaných před ním jako třetí osoba⁶⁹.

71. Z ustálené judikatury vyplývá, že nezávislost soudů zahrnuje dva aspekty. První, vnější aspekt předpokládá, že dotčený orgán vykonává své funkce zcela samostatně, není hierarchicky na nikoho vázán ani není nikomu podřízen a od nikoho nepřijímá příkazy či pokyny jakéhokoliv původu, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí. Druhý vnitřní aspekt souvisí s pojmem „nestrannost“. Týká se rovného odstupu soudu ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům. Soudy musí být objektivní a nesmí mít jakýkoliv zájem na vyřešení sporu mimo striktního použití právního předpisu⁷⁰.

72. Pochybnosti předkládajícího soudu se týkají druhého aspektu nezávislosti soudu a dojmu, že kárné kolegium není při udělování souhlasu k trestnímu stíhání soudců a pozastavení výkonu jejich funkce ani nezávislé, ani nestranné. S výhradou ověření předkládajícím soudem, přímé a nepřímé institucionální vazby, které předkládající soud popisuje jako vazby mezi polským

⁶⁴ – Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 5), v konsolidovaném znění zveřejněném v Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z roku 2019 (č. 825).

⁶⁵ – Která zahrnovala zejména vytvoření dvou nových kolegií v rámci tohoto soudu, z nichž jedním bylo kárné kolegium, spolu se zavedením mechanismu snížení věku odchodu soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) do důchodu a jeho uplatnění na stávající soudce tohoto soudu. K předčasnému ukončení funkčního období některých členů KRS a k reorganizaci tohoto orgánu došlo v kontextu, kdy se očekávalo, že brzy bude nutné obsadit řadu míst u Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) a zejména v jeho kárném kolegiu.

⁶⁶ – Soudní dvůr rovněž uvedl, že takový vývoj snížil ochranu hodnoty právního státu. Rozsudek ve věci kárného režimu soudců (bod 112).

⁶⁷ – Viz bod 212 mého stanoviska ve věci C-204/21, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců).

⁶⁸ – Viz body 28 a 29 tohoto stanoviska. Viz rovněž otázka 3 písm. e) ve věci C-615/20. Soudní dvůr uvedl, že role KRS v procesu jmenování soudců kárného kolegia je významná a že jeho nezávislost na politické moci je pochybná, což vyvolává legitimní pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti tohoto kolegia. Rozsudek ve věci kárného režimu soudců (body 101 a 108).

⁶⁹ – Viz otázka 3 písm. f) ve věci C-615/20.

⁷⁰ – Rozsudek A. K. (body 120 až 122).

ministrem spravedlnosti, státním zástupcem⁷¹, KRS a kárným kolegiem, jak je uvedeno v bodech 28 a 29 tohoto stanoviska⁷², zvyšují již tak značné riziko, že kárné kolegium nemusí být při rozhodování o těchto věcech vnímáno jako zcela neutrální soud. Tyto vazby mohou ještě více narušit důvěru, kterou musí justice v demokratické společnosti a právním státě vzbuzovat.

73. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby rozhodl tak, že článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 47 Listiny se použijí v případech, kdy soud v souladu s vnitrostátním právem uděluje mimo jiné souhlas k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudce nebo justičního čekatele a následnému snížení jejich odměny. Tato ustanovení unijního práva brání vnitrostátní právní úpravě, která přiznává pravomoc udělit souhlas k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudce nebo justičního čekatele a následnému snížení jejich odměny soudu, který nesplňuje požadavky nezávislosti, nestrannosti nebo předchozího zřízení zákonem.

3. Druhá otázka ve věci C-671/20

74. Předkládající soud se táže, zda unijní právo, konkrétně článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, brání takovým vnitrostátním ustanovením, jako jsou čl. 42a odst. 1 a 2, jakož i čl. 107 odst. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, které jednak zakazují vnitrostátním soudům v rámci přezkumu, zda jsou z hlediska svého složení soudy předem zřízené zákonem, přezkoumávat legalitu a závazný účinek rozhodnutí kárného kolegia, kterými se uděluje souhlas ke stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudců, a jednak považují takový přezkum za kárné provinění. Předkládající soud se rovněž dotazuje, zda tato ustanovení unijního práva brání judikatuře Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud), která zakazuje soudní přezkum aktu jmenování soudců prezidentem republiky a aktů, které KRS přijímá v průběhu tohoto jmenování.

75. Logickým důsledkem práva na nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem je, že každý jednotlivec má možnost se tohoto práva dovolávat⁷³. Jestliže vyvstane pochybnost o nezávislosti a nestrannosti soudu, která se na první pohled nezdá být zjevně nepodložená⁷⁴, musí každý soud⁷⁵ zkoumat, zda z hlediska svého složení představuje takový soud. Tato pravomoc je nezbytná k udržení důvěry, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u jednotlivců. Takový přezkum tedy představuje podstatnou náležitost, jejíž dodržování náleží do veřejného pořádku a musí být ověřeno buď na návrh účastníků řízení, nebo z úřední povinnosti⁷⁶. Článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i požadavky stanovené v rozsudku Simpson mají průřezový charakter. Uplatní se vždy, kdy má soud rozhodovat ve věcech „pokrytých právem Unie“⁷⁷.

⁷¹ – Viz bod 28 tohoto stanoviska. Lze uvést analogii s rozsudkem ze dne 27. května 2019, OG a PI (Státní zastupitelství v Lübecku a Cvikově) (C-508/18, EU:C:2019:456, body 73 až 90) týkajícího se vazeb mezi německým ministrem spravedlnosti a státním zastupitelstvím, pokud jde o riziko, že ministr spravedlnosti uděluje státnímu zastupitelství individuální pokyny.

⁷² – Ve spojení s dalšími faktory, na které Soudní dvůr odkázal v rozsudku ve věci kárného režimu soudců.

⁷³ – Rozsudek Simpson (bod 55).

⁷⁴ – Rozsudek ze dne 1. července 2008, Chronopost v. UFEX a další (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375, bod 46).

⁷⁵ – Viz rozsudek Simpson (bod 57) a rozsudek ze dne 24. března 2022, Wagenknecht v. Komise (C-130/21 P, EU:C:2022:226, bod 15), pokud jde o Soudní dvůr a Tribunál. Viz rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 126 až 131), pokud jde o soudy členských států.

⁷⁶ – Viz rozsudek Simpson (body 55 a 57) a rozsudek ze dne 1. července 2008, Chronopost v. UFEX a další (C-341/06 P a C-342/06 P, EU:C:2008:375, bod 46).

⁷⁷ – Rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, body 29, 36 a 37).

76. Polská vláda se domnívá, že rozsudek A. K. ani žádná vnitrostátní judikatura, podle níž kárné kolegium není nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, nemohou zpochybnit akt jmenování soudců tohoto kolegia prezidentem republiky.

77. Znění čl. 42a odst. 1 a 2 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů uvedené v bodě 11 tohoto stanoviska se na první pohled neomezuje na to, že by bránilo soudu zrušit *erga omnes* akt jmenování soudce prezidentem republiky. Naopak jasně brání všem polským soudům, aby ať už z vlastního podnětu nebo na žádost účastníka řízení, za jakýchkoli okolností a z jakéhokoli důvodu vznesly nebo řešily otázku, zda soud může dodržet základní právo na účinný opravný prostředek před nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, nebo zda byl soudce zákonně jmenován nebo zda může vykonávat soudní funkce bez ohledu na povahu tvrzené nezákonnosti, napadeného aktu nebo postupu nebo dostupného opravného prostředku. Podle mého názoru je znění uvedených ustanovení novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů natolik široké, že brání vnitrostátnímu soudu, aby přezkoumával otázky týkající se složení jakéhokoli soudu, jak to vyžaduje judikatura Soudního dvora⁷⁸.

78. Znění čl. 107 odst. 1 bodu 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů patrně posiluje zákazy uvedené v čl. 42a odst. 1 a 2 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů. Článek 107 odst. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů patrně zachycuje veškeré pokusy o zpochybnění jakéhokoli aspektu postupu vedoucího ke jmenování soudce⁷⁹, včetně například dodržení požadavku, aby byl soud předem zřízen zákonem. Vzhledem k tomu, že čl. 42a odst. 1 a 2, jakož i čl. 107 odst. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů brání těmto soudům ověřovat jejich soulad s článkem 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU ve spojení s článkem 47 Listiny, jak byly vyloženy v rozsudku Simpson, brání uvedená ustanovení unijního práva takovým ustanovením vnitrostátního práva.

79. Pokud jde o judikaturu Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud)⁸⁰, Soudní dvůr sice uznává⁸¹, že skutečnost, že rozhodnutí prezidenta republiky o jmenování soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) nemohou být předmětem soudního přezkumu podle polského práva, sama o sobě nezpůsobuje problémy⁸², Soudní dvůr již však několikrát rozhodl, že účinný soudní přezkum návrhů KRS na jmenování soudců – zahrnující přinejmenším ověření, že nedošlo k překročení nebo zneužití pravomoci, nesprávnému právnímu posouzení nebo zjevně nesprávnému posouzení – je nezbytný, pokud u jednotlivců vyvolává systémové pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti soudců jmenovaných na základě takového postupu⁸³. V bodech 104 až 107 rozsudku ve věci kárného režimu soudců Soudní dvůr dále popsal řadu faktorů, včetně významné role KRS při jmenování členů kárného kolegia, které u jednotlivců vyvolávají legitimní

⁷⁸ – Rozsudek Simpson (bod 55).

⁷⁹ – Viz rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 128 a násl. a citovaná judikatura). Lze například tvrdit, že zkoumání úlohy KRS v postupu vedoucím ke jmenování soudce je kárným proviněním.

⁸⁰ – V rozsudku ze dne 4. března 2020 (věc P 22/19) (Dz. U. z roku 2020, č. 413) Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) konstatoval, že ustanovení vnitrostátního práva, která umožňují podat návrh na vyloučení soudce z projednávání věci z důvodu jeho vadného jmenování prezidentem republiky na návrh KRS, jsou v rozporu s článkem 179 ve spojení s čl. 144 odst. 3 bodem 17 Ústavy Polské republiky.

⁸¹ – Rozsudek A. K. (bod 145).

⁸² – V bodě 129 rozsudku Soudního dvora ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153) se uvádí, že „případná neexistence možnosti podat prostředek nápravy k soudu v souvislosti s procesem jmenování do funkcí soudců vnitrostátního nejvyššího soudu [se] nemusí v určitých případech jevit jako problematická z hlediska požadavků vyplývajících z unijního práva, zejména z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU.“

⁸³ – Rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, body 128 až 136, jakož i citovaná judikatura).

pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti tohoto orgánu. Z uvedené judikatury⁸⁴ vyplývá, že návrhy KRS na jmenování soudců musí podléhat soudnímu přezkumu, bez něhož se kárné kolegium nepovažuje za nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem a nesplňuje mimo jiné požadavky čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU⁸⁵. Tato judikatura je závazná pro všechny polské soudy, včetně Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud). Soudní dvůr v rozsudku Grossmania rozhodl, že shledá-li, že členský stát nesplnil povinnosti, které pro něj vyplývají ze Smluv podle čl. 260 odst. 1 SFEU, je tento členský stát povinen přijmout opatření vyplývající z rozsudku Soudního dvora, který zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, pokud jde o skutkové a právní otázky, které byly skutečně nebo nutně rozhodnuty. Na základě autority rozsudku Soudního dvora musí vnitrostátní soud posuzující dosah ustanovení unijního práva zohlednit právní poznatky stanovené v tomto rozsudku. Pokud příslušné vnitrostátní orgány nevyhoví rozsudku Soudního dvora o nesplnění povinnosti, je vnitrostátní soud povinen přijmout veškerá opatření k usnadnění dosažení plného účinku unijního práva v souladu se závěry obsaženými v rozsudku o nesplnění povinnosti⁸⁶.

80. Kromě toho je v souladu s článkem 267 SFEU rozsudek Soudního dvora, pokud jde o výklad unijního práva, pro předkládající soud závazný při řešení sporu, který mu byl předložen. Předkládající soud tedy případně musí odmítnout posouzení Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud), pokud má s ohledem na výklad podaný Soudním dvorem za to, že tato posouzení nejsou v souladu s unijním právem, a v případě potřeby upustit od použití vnitrostátního pravidla⁸⁷, které mu ukládá povinnost řídit se rozhodnutími Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud)⁸⁸.

81. Navrhuji tedy, aby Soudní dvůr rozhodl, že článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, vykládané ve světle článku 47 Listiny, brání takovým vnitrostátním ustanovením, jako jsou čl. 42a odst. 1 a 2, jakož i čl. 107 odst. 1 bod 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, které jednak zakazují, aby vnitrostátní soudy při posuzování, zda z hlediska svého složení představují soud předem zřízený zákonem, zkoumaly legalitu a závazný účinek rozhodnutí kárného kolegia, kterými se uděluje souhlas s trestním stíháním, zadržením a pozastavením výkonu funkce soudce, a jednak takový přezkum považovaly za kárné provinění.

4. Čtvrtá otázka ve věci C-615/20 a první, třetí a čtvrtá otázka ve věci C-671/20

82. Čtvrtá otázka, kterou předkládající soud klade ve věci C-671/20, potvrzuje, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) nezaručuje účinnou soudní ochranu, přestože předkládající soud dostatečně podrobně neuvádí – jak vyžaduje článek 94 jednacího řádu Soudního dvora – proč se domnívá, že tomu tak je. Z toho vyplývá, že Soudní dvůr nemůže pomoci předkládajícímu soudu tím, že posoudí, zda Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) splňuje mimo jiné čl. 19 odst. 1 druhý

⁸⁴ – Rozsudek A. K.. Viz také rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153), a rozsudek ve věci kárného režimu soudců.

⁸⁵ – Rozsudek ve věci kárného režimu soudců se týká pravomoci kárného kolegia rozhodovat v kárných věcech týkajících se soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) a obecných soudů. Jak vyplývá z bodu 69 tohoto stanoviska a z bodu 212 mého stanoviska ve věci C-204/21, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců) důvody uvedené v této judikatuře se vztahují i na pravomoc kárného kolegia udělit souhlas ke stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudců a justičních čekatelů a snížení jejich odměn.

⁸⁶ – Rozsudek ze dne 10. března 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, body 35, 36, 38 a citovaná judikatura).

⁸⁷ – Viz čl. 190 odst. 1 Ústavy Polské republiky.

⁸⁸ – Obdobně viz rozsudek ze dne 22. února 2022, RS (Účinky rozsudků ústavního soudu) (C-430/21, EU:C:2022:99, body 73 až 75). Viz rovněž rozsudky ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153, bod 146) a ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 250).

pododstavec SEU. Proto Soudnímu dvoru navrhuji, aby v rozsahu, v němž čtvrtá otázka ve věci C-671/20 požaduje, aby Soudní dvůr provedl toto posouzení, rozhodl tak, že tato otázka je nepřípustná.

83. Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu ve věci C-615/20, jakož i první a třetí otázky předkládajícího soudu ve věci C-671/20 je, jaké jsou důsledky závěru, že kárné kolegium nesplňuje zejména čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, vykládaný ve světle článku 47 Listiny, pro pravomoc tohoto kolegia udělovat souhlas ke stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudce a justičního čekatele, jakož i snížení jejich odměny. Předkládající soud se zejména táže, zda čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásady přednosti unijního práva, loajální spolupráce a právní jistoty brání takovým vnitrostátním ustanovením, jako je čl. 41b odst. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, která umožňují změnit složení kolegia na základě rozhodnutí kárného kolegia o vyslovení souhlasu s trestním stíháním, zadržením a pozastavením výkonu funkce soudce, jakož i se snížením odměny soudce. Předkládající soud se dále dotazuje, zda článek 2 SEU, čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásady přednosti unijního práva, loajální spolupráce a právní jistoty vyžadují, aby všechny státní orgány, včetně předkládajícího soudu, nepřihlížely k rozhodnutím kárného kolegia, na základě nichž je soudci, jehož imunita vůči trestnímu stíhání byla zrušena a kterému byl pozastaven výkon jeho funkce soudce, umožněno zasedat v soudním kolegiu tohoto soudu⁸⁹. Konečně se táže, zda soudce, který nahradil soudce tohoto soudu, jemuž byl pozastaven výkon funkce soudce, může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva⁹⁰.

84. V bodech 66 až 69 tohoto stanoviska bylo vysvětleno, proč kárné kolegium v době, kdy přijalo usnesení týkající se soudce I. T., nebylo nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, a tudíž nebylo v souladu s článkem 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU ve spojení s článkem 47 Listiny⁹¹. Porušení těchto ustanovení je obzvláště závažné, neboť celkové posouzení postupu jmenování soudců kárného kolegia a podmínek, za nichž toto kolegium vykonávalo svou činnost, nevylučuje existenci legitimních pochybností o možnosti, že na soudce jmenované do tohoto kolegia mohl být vyvíjen vnější tlak. Podle mého názoru tato nejistota narušila integritu tohoto kolegia a všech aktů, které přijalo, včetně usnesení týkajícího se soudce I. T.

85. Zásada přednosti unijního práva ukládá všem orgánům členských států povinnost zajišťovat plný účinek jednotlivých unijních norem. Právo členských států tak nemůže narušovat účinek priznaný těmito jednotlivým normám na území uvedených států. Vnitrostátní soud, který projednává věc spadající do jeho pravomoci, má povinnost upustit od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení odporujícího ustanovení unijního práva, které má přímý účinek, jako je čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU⁹². Navíc na základě zásady loajální spolupráce stanovené

⁸⁹ – Viz otázky č. 4 písm. a) a b) ve věci C-615/20 a otázku 3 písm. a) ve věci C-671/20.

⁹⁰ – Viz otázku 3 písm. b) věci C-671/20. Y. P. se domnívá, že souhlas s trestním stíháním soudce může udělit pouze nezávislý a nestranný soud na základě spravedlivého a transparentního posouzení věci. Jelikož kárné kolegium nesplnilo žádný z těchto požadavků, je jeho usnesení nicotné. Polská vláda se domnívá, že pozastavení výkonu funkce soudce I. T. je platné, a jeho účast v trestním řízení by tudíž porušila právo účastníků řízení na nezávislý soud předem zřízený zákonem.

⁹¹ – Bez ohledu na povahu pravomoci, kterou hodlalo vykonávat.

⁹² – Vzhledem k tomu, že stávající judikatura Soudního dvora dává jasnou odpověď na otázku, zda kárné kolegium splňuje požadavky čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU – zejména rozsudek ve věci kárného režimu soudců – je vnitrostátní soud povinen učinit v rámci své pravomoci vše nezbytné k zajištění použití tohoto výkladu. V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. března 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, bod 38 a citovaná judikatura).

v čl. 4 odst. 3 SEU jsou členské státy povinny odstranit protiprávní důsledky porušení unijního práva⁹³. Na základě uplatnění zásady přednosti unijního práva je usnesení kárného kolegia nicotné⁹⁴.

86. Zrušení kárného kolegia zákonem ze dne 9. června 2022 nemá za následek, že by jeho usnesení byla považována za nicotná. Podle vnitrostátního práva zůstává pozastavení výkonu funkce soudce I. T. a snížení jeho odměny v platnosti. K nápravě tohoto stavu musí uvedený soudce podat návrh k nově zřízenému kolegiu pro profesní odpovědnost a napadnout usnesení kárného kolegia. Polská vláda⁹⁵ je povinna zajistit nejen to, aby pravomoc kárného kolegia vykonával nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem, ale také účinky usnesení, která toto kolegium přijalo⁹⁶, neprodleně zrušit⁹⁷. Okamžité a účinné uplatňování unijního práva nemůže být podmíněno požadavkem na podání žaloby ke kolegiu profesní odpovědnosti. V opačném případě by účinnost unijního práva byla narušena dvěma způsoby. Zaprvé by závisela na iniciativě účastníků zahájit nové řízení. Zadruhé by usnesení kárného kolegia zůstala v platnosti až do skončení těchto řízení.

87. Jak vyplývá z bodů 62 a 64 tohoto stanoviska, usnesení kárného kolegia nemá patrně podle polského práva účinky věci pravomocně rozsouzené. Z toho vyplývá, že judikatura Soudního dvora týkající se překážky věci pravomocně rozsouzené se na něho nevztahuje⁹⁸. Z uvedené judikatury⁹⁹ navíc vyplývá, že jelikož usnesení kárného kolegia bylo přijato orgánem, který není nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem, zásada právní jistoty nebo údajná překážka věci pravomocně rozhodnuté nejsou překážkou, která by bránila zákonodárci nebo soudu považovat protiprávní důsledky tohoto porušení unijního práva za nicotné¹⁰⁰.

88. Navrhují tedy, aby veškeré státní orgány, včetně předkládajícího soudu – který zahrnuje soudce I. T.¹⁰¹ – stejně jako orgány, které mohou určovat a měnit složení vnitrostátních soudů¹⁰², nebraly v potaz usnesení kárného kolegia a umožnily soudci I. T. zasedat v rámci senátu předkládajícího soudu¹⁰³.

⁹³ – Rozsudek ze dne 10. března 2022, Grossmania (C-177/20, EU:C:2022:175, bod 63).

⁹⁴ – Obdobně viz rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798, body 152 až 155).

⁹⁵ – A veškeré odnože tohoto státu, včetně předkládajícího soudu.

⁹⁶ – Viz rozsudek ze dne 19. listopadu 1991, Francovich a další (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 36).

⁹⁷ – Viz obdobně rozsudek ze dne 9. března 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49, bod 23), který mimo jiné uvádí, že s požadavky vlastními samotné povaze práva Unie by tudíž bylo neslučitelné jakékoli ustanovení vnitrostátního právního řádu, či jakákoli právní, správní nebo soudní praxe, které by měly za následek oslabení účinnosti práva Unie tím, že by odmítaly soudci příslušnému pro použití tohoto práva pravomoc učinit v samotném okamžiku tohoto použití vše, co je nezbytné, pro to, aby byly ponechány stranou vnitrostátní legislativní ustanovení případně tvořící překážku pro plnou účinnost norem Unie. Viz rovněž rozsudek ze dne 22. června 2010, Melki a Abdeli (C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, body 43 a 44, jakož i citovaná judikatura).

⁹⁸ – Viz rozsudky ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines (C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 88 a 89), a ze dne 17. září 2020, Rosneft a další v. Rada (C-732/18 P, nezveřejněný, EU:C:2020:727, bod 52 a citovaná judikatura).

⁹⁹ – Obdobně viz rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798, bod 160).

¹⁰⁰ – To neznamená, že proti soudcům, proti nimž bylo vedeno před kárným kolegiem řízení například podle článku 80 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů, nemohou být vedena další řízení podle tohoto ustanovení před nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem. Je však na příslušných státních orgánech, aby v případě potřeby takové řízení proti dotčeným soudcům (znovu) zahájily.

¹⁰¹ – Pokud by nebylo možné vytvořit senáty předkládajícího soudu, jejichž součástí bude soudce I. T., soudy by nemohly ověřit, zda jsou nezávislými a nestrannými soudy předem zřízenými zákonem, což by způsobilo neproveditelnost rozsudku Simpson (body 55 a 57).

¹⁰² – Zejména předseda soudu. Viz čl. 41b odst. 1 a 3 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů.

¹⁰³ – Tím není dotčena možnost soudce podat žalobu na náhradu škody. Polské právo v určitých případech patrně stanoví náhradu v případě pozastavení výkonu funkce soudce: viz článek 129 novelizovaného zákona o organizaci obecných soudů.

89. Tyto závěry jsou podmíněny důležitou výhradou, že věc nebyla přikázána jinému senátu, který sám představuje nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem. Ačkoli by účinnosti unijního práva nepochybně prospělo odstranění všech neblahých účinků usnesení kárného kolegia, včetně zrušení rozhodnutí o přikázání věcí přidělených soudci I. T. jinému senátu s účinky *ex nunc*, tento přístup – který by vyžadoval, aby všechny věci dříve přidělené tomuto soudci byly znovu otevřeny nebo projednány – by nezohledňoval právo účastníků řízení na právní jistotu¹⁰⁴ a na projednání věci v přiměřené lhůtě podle článku 47 Listiny.

90. Z toho vyplývá, že v řízení o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-615/20 by měl soudce I. T. i nadále zasedat v senátu, který projednává původní věc. Usnesení kárného kolegia ze dne 18. listopadu 2020, které mělo za cíl pozastavit výkon funkce soudce I. T., bylo přijato ve stejný den jako žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-615/20, v důsledku čehož bylo přerušeno řízení před předkládajícím soudem. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že bez ohledu na pozastavení výkonu funkce soudce I. T. nebylo řízení, z něhož vzešla věc C-615/20, přiděleno jinému soudci¹⁰⁵. Věc, z níž vzešla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-671/20, byla přidělena jinému senátu předkládajícího soudu. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyplývá, že by tento senát nebyl nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem. V takovém případě může toto řízení nadále probíhat před nově složeným senátem¹⁰⁶.

91. V souladu s tím Soudnímu dvoru navrhuji, aby rozhodl tak, že článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, jakož i zásady přednosti unijního práva, loajální spolupráce a právní jistoty vyžadují, aby všechny státní orgány, včetně předkládajícího soudu, zrušily protiprávní důsledky takových rozhodnutí kárného kolegia, jako je jeho usnesení ze dne 18. listopadu 2020, a umožnily tak soudci, kterému byl pozastaven výkon funkce soudce, zasedat v tomto soudu, s výjimkou věcí, které byly přiděleny jinému senátu, který je nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem.

VI. Závěry

92. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Sądem Okręgowym w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko) takto:

Článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve světle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie:

- se použijí v případech, kdy soud v souladu s vnitrostátním právem uděluje mimo jiné souhlas k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudce nebo justičního čekatele a následnému snížení jejich odměny. Tato ustanovení unijního práva brání vnitrostátní právní úpravě, která přiznává pravomoc udělit souhlas k trestnímu stíhání, zadržení a pozastavení výkonu funkce soudce nebo justičního čekatele a následnému snížení jejich odměny soudu, který nesplňuje požadavky nezávislosti, nestrannosti nebo předchozího zřízení zákonem;

¹⁰⁴ – Vzhledem ke značnému časovému odstupu od pozastavení výkonu funkce soudce I. T. dne 18. listopadu 2020 již v mnoha věcech, které mu byly původně přiděleny, mohlo být rozhodnuto.

¹⁰⁵ – Viz bod 4 vyjádření krajského státního zástupce.

¹⁰⁶ – Jsem si vědom toho, že doba, která uplynula mezi usnesením kárného kolegia ze dne 18. listopadu 2020 a žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-671/20 ze dne 9. prosince 2020 – a tedy přerušením původního řízení – je krátká a že hlavní řízení v této věci mezitím nemuselo pokročit. Tato úvaha však nic nemění na mém postoji. Právní jistota a jasný, abstraktní postoj k těmto otázkám, které jsou použitelné ve všech případech, musí mít přednost před požadavky na účelnost v jednotlivých případech.

- brání vnitrostátním ustanovením, která jednak zakazují, aby vnitrostátní soudy při posuzování, zda z hlediska svého složení představují soud předem zřízený zákonem, zkoumaly legalitu a závazný účinek rozhodnutí Izby Dyscyplinarnej (kárné kolegium) Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko), kterými se uděluje souhlas s trestním stíháním, zadržením a pozastavením výkonu funkce soudce, a jednak takový přezkum považovaly za kárné provinění.

Článek 2 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU a zásady přednosti unijního práva, loajální spolupráce a právní jistoty

- vyžadují, aby všechny státní orgány, včetně předkládajícího soudu, zrušily protiprávní důsledky rozhodnutí kárného kolegia, jimiž se uděluje souhlas s trestním stíháním, zadržením a pozastavením výkonu funkce soudce, a umožnily tak soudci, kterému byl pozastaven výkon funkce soudce, zasedat v tomto soudu, s výjimkou věcí, které byly přiděleny jinému senátu, který je nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem.